

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .		
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**



Hirdetési díjak:
 Hatbaszoros pélt sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször
 megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó
 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 14.

A képviselőház mai ülésén a költségvetési törvényjavaslatot tárgyalták. Bartha Ödön és Zichy János gróf a javaslat ellen beszéltek. Kullmann mellette. Ezután tíz perc szünet következett. Szünet után Molnár János kezdte meg beszédét.

Feljelentés egy polgármester ellen.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Székesfehérvár, márc. 14.

H a v r a n e k itteni polgármester ellen M a r o n István városi alszámvévő feljelentést tett a főispánnal. A feljelentés tárgya az, hogy a polgármester december hóban fölvetett a számvévői hivataltól 1385 koronát és csak február hóban fizette vissza, holott 24 óra alatt köteles lett volna visszalizetni. A főispán a polgármester ellen megindította a vizsgálatot. Az eset Székesfehérváron óriási feltűnést kelt.

Darányi H.-Szoboszló diszpolgára.

A „Debreczen” eredeti távirata.

H.-Szoboszló, márc. 14.

Itten mozgalom indult meg az iránt, hogy Darányi minisztert a város diszpolgárává megválasszák.

Egy urinő szerencsétlensége.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 14.

Bécsből sürgönyzik, hogy a villamos ma reggel elgázolta Fehérvári Johanna, komáromi uriaszonyt. A szerencsétlen nő azonnal meghalt.

Magyar nő öngyilkossága Bécsben.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márc. 14.

Bécsből sürgönyzik, hogy B e c k Hermina, budapesti nő, ki egy évvel ezelőtt megvakult a harmadik emelet-ről leugrott s azonnal szörnyet halt.

Öngyilkos urileány.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márc. 14.

Braun Hermina, Braun Frlyes aradi fakereskedőnek leánya a nagyvá-

radi-ut 7. szám alatti lakásán a leány bezárkózott a szobájába, egy szeget vert a falba, az ágy mellett és a szegre egy vékony, alig kisujjnyi vastagságu kötéllel felakasztotta magát.

Néhány perccel történhetett a hálál bekövetk zte után, hogy az édes anyja kereste, be akart a szobájába menni, de az zárva volt. A szoba függönyös üveglakán látta a függő test körvonalait.

A házbéliek segítségével feltörték az ajtót, — azután megláttak mindent. A kötelel elvágták, de késő volt. — Orvosért küldtek, a ki a hálálbekövetkeztét konstatalta.

Az öngyilkosságot a házl ruhájában követte el. Levelet nem hagyott hátra és az utolsó napjaiban nem is ejtett ki olyasmít, a miből az öngyilkosság okára lehetne következtetni.

A leány évek óta magába vonult, zárkozott, buskomor természetű volt. Az utcára is alig járt; sokszor nap-hosszat nem hallották a szavát. E mellett betegeskedett is.

A burok szabadságharcza.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márczius 14.

Londonból jelentik: A Daily Express értesülése szerint a kormány táviratokat kapott Dél-Afrikából, a melyek szerint április közepéig be fogják fejezni a háborut. Standertonból azt táviratozzák, hogy Botha pénteken várja De Wett megérkezését s azután fog a kapitulációról határozni.

Budapest, márc 14.

Brüsszelből távirják: Leyds humbugnak mondja a béketárgyalásról küldött angol jelentéseket. Krüger semmit sem tud róla s nem is ad a híreknek hitelt.

Tózsde.

Budapest, márcz. 14.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti árákról:

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.64	7.65
	1901. Októberre	7.73	7.74
Rozs	1901. Áprilisra	7.52	7.53
Zab	1901. Áprilisra	6.24	6.26
Tengeri	1901. Májusra	5.22	5.23
Amerika $\frac{1}{8}$ magasabb.			

Holnapi ünnepünk.

Debreczen, márcz. 14.

Felvirad holnap ismét a feledhetetlen nap, a magyar nemzet szabadságának ünnepe, márc. 15.

Ünnepelt nagy nap ez ma is 53 év után s az is lesz mindenkor a nemzet történetében.

1848. márc. 15-ike! Pár szó és hallatára mégis feldobog minden magyar szív!

Hosszu 53 év mult el azóta sok dicsőség, szenvedés közepette, de az emlék túlélte a dicsőséget, a szenvedést s a nemzet ünnepet ül évről-évre s hálát ad a magyarok istenének.

Bizony holnap lesz 53 éve annak, hogy megszólalt a nép szava oly hatalmasan, mint viharban a menyőrej és kivivta magának a szent szabadságot. Az ige testté valósult s a nemzet szabad és független lett. Hogy is ne emelne hát szíveinkben oltárt e nemzeti ünnep, hogy is ne lelkesednének a nemzeti újjáébredés napjának évfordulóján, hisz e napon lelkesedésünk imádság!

Márczius tizenötödike!

E napon érkezett Bécsbe a magyar országgyűlés küldöttsége, hogy a magyar szabadság számára a király szentesítését kérje.

A király a magyarok kívánságának jogosságát elismervén s miután Bécsben a béke helyre állott — ez is Kossuth Lajos műve volt — Batthyányi megbízott a független magyar felelős minisztérium alakításával.

Mig az országgyűlés küldöttsége célt ére Bécsben, addig az ifjuság célt ért Pesten és kivivta nagyszerűen, méltóságteljesen a sajtószabadságot, a polgári védelmi jogot és kitűzte a nemzeti lobogót az egész országban.

Az ifjuság vezérei, mint Vasváry, Petőfi, Jókai, Irányi stb. (ki tudná őket mindnyájukat elsorolni) lelkesítő beszédek tartottak a gyülekezeteknek, ismertették a nép előtt ama 12 pontot, amely a nemzet kívánsága volt. A nép megértette a lángoló szavakat és a proklamáció minden egyes pontját lelkesedéssel fogadta.

Majd a nép dalnoka, Petőfi lépett fel, megírta „Nemzeti dalát”, azt a gyönyörű riadót, mely ma is a költé-

szet gyöngyei közé tartozik s amelyre minden magyar szivben megpezdül a sziv.

És elszavalta dalát isten szabad ege alatt, sok ezer ember szivéhez szólva.

A nép föllekesült a költő lángszavára és dörögve ismételte az esküt. Az eső ezalatt pedig folyton szakadt, a mi a lelkesedést éppen nem gátolta, hiszen a keresztelés vize volt ez, amely az égből hullott alá az új szülött eszmékre.

Maga a nép kinyomatta a 12 pontu proclamációt és Petőfi Nemzeti dalát. És megjelent a sajtószabadság első ezer és ezer példánya. Az egész főváros lázas állapotban volt s büszkén dobogott a sziv a közelgő szabadság előérzetében.

Az általános öröm csakhamar kihatott az egész országra s a Kárpátoktól az Adriáig zengett a szabadság mámorító szózata. Ezt volt a márc. 15., ama vérengző forradalom, amelynek a magyar nemzet szabadságát köszönheti.

53 év mult el azóta. A dicső szabadság megalkotói a sirban porladoznak, de alkotásaik élnek úgy, mint ők is élnek alkotásaikban és élni is fognak mindaddig, amíg méltó nemzet fog élni e hazán.

Tartsd meg mindenható isten a szabadság fáját s engedd, hogy a megbűnhődött népnek dusan teremje gyümölcseit!

Bodnár Géza.

Tollrajzok a régi Debrecenről.

Papírra vetette: Zoltai Lajos.

A „Debrecen” eredeti tárczája.

(Folytatás.)

Ugyan messze elkalandoztunk a Derék Piac utcától. Térjünk vissza s folytassuk sétánkat az öreg András-templom felé. Piac utcán a városházától északra eső részén a XVII. és XVIII. században, legalább eddig tett kutatásaim szerint alig volt más nevesebb polgár-családnak háza, csak a főbírósgot is viselt Mikéknék és később a Szeremley családnak. Mike Péter és Pál háza, ahogy az 1663. évi adóajtsromból köv tkeztetni lehet, ott állottak, ahol most a cimeres Tisza-palota emelkedik büszkén. A Mike családnak kívül más polgári család is birt ugyanitt fundussal, amelyet Csepcesényi Jánosné Pataki Lakatos Katain 1683-ban 251 frton Kaposi Sziggyártó Istvánnak adott el.

A XVIII század elején e négyszögű terület egész északi részét Szeremley Sámuel és Mike Judit szerezték meg részint a várostól, részint Lévai Istvánétól (1731. 1739.) Két nemzedéken keresztül tartották a kezükben. A déli rész 1750 körül Margitai István tipográfusé volt. (Melyik könyvnyomdász szerez most Piac-

Budapest, márc. 14.

Mi lesz a kvótával?

A képviselőház legutóbbi ülésén a miniszterelnök indítványozta, hogy a kvóta-deputáció képviselőházi tagjainak megválasztását egyik legközelebbi ülésének napirendjére kitűzze. A tavaly királyi döntéssel megállapított kvóta érvénye ugyanis ez év június 31-én megszűnik s az 1867. XVII t.-ezikk értelmében most már újból a két kvóta-aránynak egyezkedés útján való megállapítását megkísérelje. A törvény követelményeinek eleget teendő, tette meg ma a kormányelnök a maga indítványát s úgy vagyunk értesülve, hogy hasonló indítványt fog tenni valószínűleg már holnap az osztrák Reichsrathban Körber Ernő dr. osztrák miniszterelnök is.

Szinház.

Szinházi műsor:

Pénteken, márc. 15-én **Ugyanez.**
Szombaton, márc. 16-án **Ugyanez.**
Vasárnap d. u. **A viceadmirális.** Ope-rette. Este **Ocskay brigadéros.**

Debrecen - M.-Sziget - Nyiregyháza.

Ösmeretes, hogy Debrecen is szini kerületet képez s Debrecenhez mint szini kerülethez tartoznak majd M.-Sziget és Nyiregyháza. A tanács megbízásából Oláh Károly tanácsnok fentnevezett városok tanácsaihoz ez ügyben a következő átiratot intézte:

A nyiregyházi és m. szigeti tekintetes városi tanácsnak.

Mint Debrecen sz. kir. város tanácsának folyó évi 2666. számú átiratából a t. cím már bizonyára értesült, tisztelettel alulírott azzal vagyok megbízva, mikép a deb-

recen - máramaros-sziget - nyiregyházi szini kerület létesítését személyes érintkezés és tárgyalás után eszközöljem.

Amidőn a t. czímet erről tiszteletteljesen én is értesíteni kívánom, van szerencsém tudatni, hogy a fenti célból folyó évi Nyiregyháza márc. 26-án, M.-Szigetre ápr. 4-én a reggeli személyvonattal megérkezem és tisztelettel kérem, miszerint addig az ügyet úgy méltóztassék előkészíteni, hogy érkezésem napján, legkésőbb a rákövetkező napon végleges befejezésre juttathassam.

Debrecen város a Nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter úrtól vett felhívás alapján, de saját vonzalma folytán is melegen óhajtja, hogy a jelzett szini kerület M.-Sziget és Nyiregyházzal egyesülve létesíttessék, tehát egy jó magyar szintársulat megélhetése egész éven át biztosítottván, ez által a vidéki színészet állandósításának nagy nemzeti fontosságú kérdése vidékünkön megoldassék s így a magyar színészet ügye előbbre vitessék.

Hogy ez sikerüljön, következő kérdésekre óhajtánék nemcsak határozott, hanem oly végérvényes feleleteket nyerni, amelyeknek alapján a miniszterileg kívánt „Egyezmény” azonnal és jogérvényesen megköthető legyen, ugyanis:

1. Kívánja-e és hajlandó-e t. városuk, hogy Debrecennel egy szini kerületet alkosson?

2. Ha igen, azon esetben a debreceni szintársulat ott működését mely időtől meddig óhajtja?

3. Az e tárgyban okvetlenül szükséges kölcsönös megegyezés szövegébe minő kívánalmait óhajtja a város kifejezésre juttatni? Nem ismerve t. városuk szervezetét, nem tudhatom, hogy e tárgyban mely tényezők vannak hivatva nyilatkozni? Ugyanazért csak azt kérem, hogy megérkezésemig minden factor (szini bizottság, tanács vagy közgyűlés) határozzon s az egyezmény jogérvényes aláírásával megbízottak kijelöltesse.

Kérem tehát a kitett határidőig a szükséges gyűléseket megtartani.

— Ez itt, kérem alássan, ez meg — a méltóságos regius Commissariusé.

A már említett Csepcesényi — Szeremley féle háztól északra állott a város nagymérszártszéke, a Bádogos utca torkolatában. Észak-déli irányban párhuzamosan lerakott két dísztelen épület volt ez az Alföldi takarékpénztár és a piaci aszfalt gyalogjáró helyén. 1802 után bontották le. Mögötte 1663-ban Csizmadia Nagy Péter, 1716-ban Kállai Márton házok húzódtak meg. 1730-ban a piaristák birták a Kállai-féle házat, de 1763-ban eladták Szeremley Sámuelnek. Csapó-utcán tul pedig egyszerre összebb szorult a széles Piac-utca, melynek keskenyebb folytatása Uj-utcától (József kir. herceg u.) kezdve már Hatvan-utca nevet viselte. Az András vagy öreg templom elől a szabad kilátást dél felé egy csoport ház zárta el, — úgy hogy ez a hatszáz éves gót-stílu templom valósággal szorongott az apró házak között. Utca csak három felől határolta kerítés-falait. Északról közte és a kollegium között, az Emlékkert helyén nyole magán telek fektűt, köztük parochialis ház is.

Nagy tüzvészek nyitottak a templom mellett úgy észak, mint délfelől szabad terület. Amazt az 1802-diki, emezt az 1719-diki rettenetes tűz-csapásnak köszönhetjük.

A templom előtt alkalmatlankodó ház-csoportot 1665 - 1698 között Balás ko-

utczán házat? . . .) A Szeremley, Margitai és a Sigmond Pál féle telkekből alakult a mult század elején a Bek udvar. A városháza felőli déli részt, a már akkor meglevő sikátor mellett 1817-ben Margitai Györgytől 2400 rh. forintot megvette bályoki Hegenszénás Zsuzsanna, elébb Bárcay Miklósné, majd Pécsey Antalné s 1818-ban ugyanazon áron átengedte vejének téglási és bökönyi Bek Pál kamarás-királyi biztosnak, aki már akkor tulajdonosa volt az északra szomszédos teleknek. 1821-ben a Bek-féle telkek szabályosabb formát és négy oldalról utcát nyertek; azután épült fel rajtuk Debrecen legnagyobb magán háza.

Bek Pálról jut eszembe ez a jellemző adoma:

Kir. biztos korában személyesen akart meggyőződni azoknak a súlyos panaszoknak alapos voltáról, amelyeket a polgárság rossz gazdálkodás miatt emelt a magistratus ellen. A város kocsiján kiment tehát a Hortobágyra. Tömérdek széna volt odakünn boglyakba, kazlakba rakva. Kérdezi a kocsistól, kinek a széna-boglyái ezek? A kocsis mindezt megtudta mondani. Ez a város-gazdáé. Az az ohati inspektoré. Ezek a nagyobbak a tekintetes senátor, polgármester és főbíró uraké. A kir. biztos a fejét csóválta. Végül egy hatalmas széna-kazalhoz érnek.

— Ez már csak a nemes városé? — kérdezte kíváncsian.

Én bárhol is hajlandó vagyok megjelenni s a szükséges felvilágosításokat megadni; megérkezésem után pedig városi úk érdemes Polgármesterénél azonnal jelentkezem.

Debreczen, 1901. évi Márc. hó 12-én
tisztelettel:
O l á h Károly

Debreczen sz. kir. város tanácsnoka.

Színházi levél.*

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Ne vegye kérem rossznéven tőlünk, — egyik-másiktól — ha néha napján olyan kérdésekkel állunk ön elé a melyeknek megfejtésére a mi korlátolt eszünk nem elégséges. A közönségből valók, a tuczat emberek közül vagyunk mi, akiket sok mindenre fel lehet használni és alkalmazni, addig a mikor aztán mi is nagyot ütünk a homlokunkra és felállítjuk a kérdést, hogy „hát ez aztán miért is van így és miért nem amugy?”

Eljárogatunk mi még a színházba is (ne tessék nevetni már mi debreceniek ilyenek vagyunk) még ha Cyranót stb. adják is. Csakhogy már például ennél a darabnál is különös egy véleményt alkottunk magunknak. Hogy a menköbe ne volna különös ami véleményünk a mikor mi ezt egy olyan körül garnirozott monolognak tartjuk, amelyben ez egyedüli szereplő -- mondjuk a hős -- lehetetlen s z i n i e l ő a d á s m e l l e t t, zsemlével jól tartott nemesek háboruja közben és egy szerencsétlen leány meg szerencsétlenebb és természetellenes szerelmi vergődésével párhuzamban 3-4 óra hosszáig keresztül k i a b á l !

* Sok tekintetben nem értünk ugyan egyet ezzel a cikkel, de mint a közönség egy igen tiszteltre méltó tagjától jött elmeftatást, a legszivesebb készséggel adjuk közre. S z e r k.

vács. Ily ki Istvánné, Palágyi Pál Vas János házai alkották. Ezen a szembe ötlő helyen épült a város kis méretű szárszéke, délfelől a város „derék piacával”.

Az 1719-diki tüzvész után a város elrendelte ezeknek a házaknak „kisajátítását”: A nagy templom előtt való mészárszék s a szomszédságban néhai Palágyi Pál és Vas János urék házak tolláltassanak, megbecsültetvén fundusaik, árok tétessék le, keressenek magoknak másutt, alkalmas-ságot.

Mindazonáltal még se szabadult fel teljesen a tér. Mert a nemes szabó Céh hihetőleg tanácsi engedelemmel Palágyi Pálné pusztá telekjét 1720-ban árulóhelynek vette meg 204 frton. Ugyanezen évben történt, hogy a tanács elhatározza, hogy „A B i k a h á z” (tudniillik a B i k a nevű familiától elbocsútt ház Uj és Hatvan-utca sarkán) város közönséges hasznára vendégfogadónak fordíttassék. Az új szállónak legelső magas méltóságú vendége gr. Csáky Imre váradi bibornok-püspök volt, a kit a város 1724. február 11-18 közt tett több napi látogatása alkalmával a Bika-házban szállásolt el. Ez a ház 1672-ben Bika Andrásnéé volt, 1690-ben már csak ugy említették, mint B i k a - h á z. A mi azt jelenti, hogy akkor már a város közönséges házai közé tartozott.

(Folyt. köv.)

Olyan darabnak tartjuk mi hozzá nem is konyító együgyűek ezt a Cyranó satóbbit mely végig hurezolja egy estén az összes személyzetet, statisztát a dráma hősnővel, és minden első és utolsó rendű színésszel azért, hogy egy szereplő művészi hiúságát kielégíthesse és bebizonyítsa hogy a „sok hühó semmiért” van.

Azt halljuk most is, hogy színészeink (mert hiszen tán Debreczen közönsége mondhatja ugy, hogy „színészeink”?) java része elszerződött . . .

Bosszankodtunk, sajnálkoztunk és a mi fő hallgattunk. Igen de épeu e napokban a legigazabb örömmel értesülünk, hogy pld. T a n a y vissza szerződött! Tehát ez lehetséges!!!

Nos ha lehetséges?! Tisztelettel kérdem öntől Szerkesztő ur: lehetséges-e Perényinek vissza szerződötése? n e h o g y f é l r e é r t e s s e m m e g j e g y e z n i k i v á n o m, hogy én társulatunk egy tagjával sem váltottam szót a z é l t e b e n, s a n n á l k e v é s b b é h ö l g y t a g j a i v a l.

Miért megy Perényi innen, ahol mindenki sznreti, tiszteli, és legnagyobb mértékben megvan vele elégedve?!

Kérdezzük meg Perényi Margit öngyűségét, hogy miért megy el? Ha netalán a szíve szólt bele a dologba, am legyen, ilyen esetben az ész félre vonul. De ha a mi kedves színésznőnknek csak holmi g á z s i k ü l ö m b s é g e k, az indító okai, akkor cselekednünk kell.

Cselekedjünk pedig a képen, hogy adjuk meg neki — ismerve őt — azt a mit Kolozsvár — nem is ismerve tán — megad, és ha igazgatónk nem akarná, nem tudná ezt megtenni, ugy tegyük meg közadakozás útján. Ö s s z e k o l d u l j u k a s z i n h á z b a j á r ó k t ó l !

Igazán különös!! Hát mióta lett a Debreceni színház közönsége olyan bünös, hogy ennyit sem érdemel meg; és mióta lett olyan hallgatag, hogy ennyit sem bír keresztül vinni?!

Szerkesztő ur vallassa ki a mi Margitunkat és tegyen róla hogy miénk maradjon.

Vagy talán Kolozsvár tájékán lakik „az a bizonyos”? ám köitözzék ide, de mi Perényit ne engedjük.

Egy színház látogató.

NAPI HIREK.

Márczius 15.

Kalitkában vergődő madárnak sokszor zárva ajka s ha szól, oly mélabus dala; virágházban nyíló virág nem oly illatteljes, mint a mely szabad természet ölen fakad . . . Az ember is akkor boldog, ha szabadság szellője esókolja homlokát; szolgaság járma lenyűgözi a lélek magas röptét, szársegetté válik a gondolat.

Méltán örülhet azért a szív, midőn az szmék diadalra jutásának napja ébredő magyar örömet széthint, midőn éj tüntével hajnal hasad.

Ily jelenség merült fel hazánk életégén, ezelőtt 53 esztendővel. E nap nemzeti újra ébredés dicső emléknappja. Ekkor tört szét a szolgaság járma s az előbb vak eszköz számba ment jobbágyság e napon lön emberre; a ki váltságok kora ekkor vonaglott végsőt; a sajtóról ekkor hullt le a bilincs; a szabadság, egyenlőség, testvériség hármasszent szövetsége, mely korábban csak mint eszme a szívek mélyében élt, akkor nyert testet, életet . . .

S mindez megtörtént anélkül, hogy egyetlen esep vérenek kellett volna áztatnia a földet, melynek minden hantja oly sokszor nyelt honfivértől termékenyítő erőt. Teljes pompában ragyogott fel a szabadság dicső napja Isten kegyelméből, lánglelkű hazafiak buzgólkodása s ka legelső magyar ember” szívjósága folytán . . .

Az ki sajátjává tette ama meggyőződést, hogy a történelem a tudományok anyja, nem hunyhat szemet a korszakalkotó dicső nap eseményire; az kinek lelkében olthatatlan lánggal lobog az édes magyarságra iránti odaadó szeretet; mindenkor kegyelettel s lelkesültség magasztos érzetével köszönti a márc. 15. napját.

Ma is erre nyílt alkalmunk.

Megelevenülnek lelkiszemeink előtt e napon mind ama fenséges jelenségek, melyek több mint egy félszázaddal ezelőtt bámulatra ragadták a világot, s örömmárral boríták hazánk minden lelkesen érző fiának szívét, mintegy megmozdulni látjuk a sirokat, azok üregéből — habár egy percre — feljönnek dicső apáink szellemei; hangzik felénk a biztató szó: „Ne félj kicsiny sereg!” „Hazádnak rendületlenül légy hive őh magyar!” . . .

Ki a multak emlékét hiven őrzeni nem képes szívében: jelen és jövő boldogságának dicső esarnokát építeni, alkotni képtelen.

Ki megfeledkezik a vett jókról: nem méltó Istennek újabb áldó kegyelmére! Vegyük eszünkbe mind ezt mai nap s el ne feledjük soha!

Joggal örülhet ma e hazának minden főrangú fia, mert büszkén tekinthet vissza az emberszeretet ama magasztos tényére, midőn a magasrangúak önként, saját akaratukkal magukhoz emelték embertestvéreiket, lemondottak ősi joaikról kiváltságaikról s megfontni igyekeztek az egyenlőség, testvériség, szabadság szép koszoruit.

Öröme lehet ma főként a honfitársak ama sokaságának, mely egy ily napon nyert drága, becses emberi s polgári jogokat Istennek kegyelméből s emberek joakaratu szivességéből.

Örülhetnek e napon minden népből és nemzetiségből való polgárai e hazának azon tudatban, hogy ama naptól fogva, nyelv és szóllás különbség nem képez többé gátot, hogy a legmagasabb társadalmi állásokra is felküzdhesse magát az, kit tudományos képzettsége, elismerést érdemlő hü munkássága arra alkalmassá tesz; lett legyen anyanyelve magyar, német, tót, vagy oláh . . . térden állva, vagy csak fejét meghajtva imádjá bár Istent, ki mindnyájunknak szerető édes atyja, — festetlen deszka, vagy hét águ koronával diszitett pölesében aludta bár gyermekálmait! . . .

Am de mindezeknek meggondolása s az ennek folytán szívünkben éledt öröm arra kell hogy buzdítson, lelkesítsen kivétel nélkül mindnyájunkat, hogy legyünk méltók e nagy kegyelemre! Legyünk valóban magyar honpolgárok, szeressék szívvel-lelékkel e hazát! Legyünk igaz testvérek, kiket önzetlen szeretet csatol egymáshoz!

Csak így ünnepelhetjük méltán a márc. 15. ét.

Rakjuk le azért az irigység, vallás és faj gyűlölet nehéz jármát; törjük ketté a rut önzés rabigáját . . . Csak így süthet hozzánk egész ragyogó fényben a szabadság, egyenlőség, testvériség éltető napja! Csak így lehet boldog e hazá s ennek minden fia! Adja Isten, hogy úgy legyen! . . .

Dombi Lajos.

Thaly Kálmán gyöngékedik.

Városunk I-ső kerületének közszerepében álló képviselője gyöngékedik; mint szerkesztőnkhez intézett magánlevelében említi: — „egészségi állapotom ebujattául gyöngé lábom áll a kiállott sok hideglelés és influenza után; s azután — öregszenem.“

Örömmel konstatálhatjuk azonban, hogy ez a muló gyöngékedés nem akadályozza képviselőnket sem képviselői, sem történetírói munkásságának derekas folytatásában.

A ki olyan hatalmas beszéd után, mint a minő a Thaly Kálmán márczius 2-iki honvédelmi nagy beszéde volt, pár nap mulva már a történelmi társulat ülésén tart remek felolvasást; s egyikben is, másikban is önmagához s fényes multjához következetesen védi a nemzet igazait s az elferdítések ellen a kuruc korszak tisztaságát: az még nem érezheti a 62 év súlyát!

Nemcsak választói, de Debrecen egész polgársága körében él az óhajlás, hogy a mi büszkeségünket s örökös képviselőnként jó friss egészségben hamar viszont láthassuk!

Ülés az egyháznál.

A debreceni ev. ref. egyház árványügyi bizottsága márc. hó 16-án d. u. 5 órakor az egyház tanácstermében ülést tart.

Személyi hír.

Kiss Áron püspök, főrendiházi tag tegnap Budapestre utazott, hogy az ott folyó több rendbeli egyházi ülésekben részt vegyen.

A tanács és az önálló vámterület.

Debrecen város tanácsa, épügy mint a város jog- és p. ü. bizottsága tegnap előismerésre méltó hazafias cselekedetet vitt véghez. Tegnap d. e. teljes tanácsülést tartott a főispán elnöklésével, ahol Hevesvármegye ösmert átirata az önálló vámterület ügyében került tárgyalás alá. A tanács, épügy mint a jog és p. ü. bizottság egyhangulag hozta meg határozatát, t. i. hogy a városi közgyűlés pártolja az önálló vámterület ügyét és ilyen értelemben intézzen feliratot a képviselőházhoz. A jog és p. ü. bizottság határozata után nem vártunk más határozatot a városi tanácstól s épen ezért ez alkalomból hazafias magatartásáért üdvözljük a tanácsot.

Letartóztatott vőlegény.

Veszedelemes embert fogott el tegnap a debreceni rendőrség. — Egy házassági

szédelgőről van szó, ki legutóbb Pécssett lépett fel — mint kérő. Két notárius szélhámos járt a mult év végén Pécssett, két elegánsan kikefált esaló, a kik a legvakmerőbb szédelgéseket követték el. A czilinderes esalók hamarosan megismerkedtek egy ottani csinos elvált asszonykával S á r i t s Juliskával. A esalók közül az egyik, Fűrük Sándor, a ki Debrecenben a szolgabíró ságnál díjnok volt s a ki badacsony-tomaji körjegyzőnek vallotta magát, a másik Kiss István, pestmegyei közigazgatási gyakornoknak. Fűrük Sándor karácsonykor jegyet váltott az elvált asszonnyal és e naptól kezdve egészen január hó végéig napos vendég volt Sáríts Juliska szüleinek Klimó-utcai lakásán. Ott étkezett náluk délben és este. Január végén Fűrük Sándor menyasszonyától váltó ellenében egy nagyobb összeget vett fel és azzal távozott el Pécsről, hogy a házassághoz szükséges okmányokat beszerzi szülőházájában, Keszthelyen és hogy bizonyos örökség ügyében kell ott neki tárgyalni nagybátyjával, Bogyay Maté keszthelyi orsz. képviselővel.

Fűrük Sándorral együtt távozott el Kiss István is és ezóta nem látta őket viszont a boldog menyasszony, ki vőlegénye távozta után azonnal megértette, hogy szélhámosokkal volt dolga, mert Fűrük Sándor ellopta menyasszonyától a neki adott váltót, ezenkívül eltűnt Sáríts Juliska egyik aranygyűrűje. A szélhámos vőlegény ezenkívül kicsalt menyasszonya anyjától néhány forintot és ellopt még 20 frtokat. Kiss István Sáríts Juliska batyjának munkakönyvét és bizonyítványát lopta el. A szédelgőket a pécsi rendőrség azóta mindenfelé kerestette. Fűrük Sándor Pécsről Kaposvárra, innen Fiuméba utazott. Később Székesfehérváron, Budapesten és Kolozsváron fordult meg, mindenütt sok dolgot adott a rendőrségnek, mert hasonló szédelgéseket követett el, amerre csak járt. Tegnap végre a debreceni rendőrség elesipte Fűrük Sándort és most legelőször is Pécsre viszik aztán majd sorra jönnek a többi városok.

A város papirszükséglete.

A város papirszükségletének beszerzésére — mint ösmeretes — miután a tanács ez ügyben szabályellenesen járt el — a közgyűlés új árlejtés kifizetését rendelte el. Annak idején megírtuk, hogy négy ajánlat érkezett be. A bíráló és szakértő bizottság tegnap foglalkozott a papirszállítás ügyével s egyhangulag hozott határozatával azt javasolja a tanácsnak, hogy a papirszállítást a legkedvezőbb ajánlattevőre, Pongrácz Gézára bizza. A bíráló bizottság különben megállapította, hogy legelőcsőbb ajánlat s legjobb minőségű a Pongrácz Gézáé, azután jön a hermaneczi papirgyár, harmadik helyen a Csokonai nyomda és végül Galizenstein H. és Fia ajánlata. Azt hisszük, hogy ezuttal a tanács nem fog szabályellenesen eljárni s

nem lesz rá ok, hogy a közgyűlés határozatát újból megsemmisítse.

Megszökött rab.

Fegyházviselt, hirhedt gonosztevőt keres a rendőrség és a csendőrség, Soós Giza Jánost több rendbeli betörésért és lopásért elfogta a csendőrség s kihallgatás és előzetes letartóztatás végett átadta a zalaegerszegi rendőrkapitányságnak. Soós Giza János a fogház czellájának falait áttörte s megszökött. A zalaegerszegi rendőrség táviratban értesítette erről a rendőrkapitányságot és Soós Giza Jánost most itt is keresik.

Lendvay Márton fia.

Egyik fővárosi reggeli lapban olvassuk a következő sorokat:

„Debrecenben a minap halt meg tüdőgyulladásban egy Orvos Gyurka nevű esavargó, akinek délczege alakján és elzülött-ségeben és nemes arcvonásain a Nemzeti Színház tagjai ha vendég szereplésre Debrecenbe jöttek és ő el-ellátogatott hozzáok egy kis pénzecskeért, megdöbbenve látták a nagy hasonlatosságot ifjabb Lendvay Mártonra, a feledhetetlen, kitünő színészre. Orvos Gyurka Lendvay Márton törvénytelen fia volt, egy ifjúkori regényfejezet pontje. Mikor a művész a hatvanas években hazatért vendég szerepelni Debrecenbe, dicsőségenek egykori színheiyére, ott levő jó barátai összebeszéltek s az akkor még kicsiny Orvos Gyurkát elhozatták a vendéglőbe ahol Lendvay társasága összegyűlt. A gyermek ott tipegett Lendvay asztala körül s mikor a művész megpillantotta, ölbe kapta és össze-vissza csokolgatta a gyönyörű apróságot. Ekkor aztán megmondták neki, hogy a gyermek az ő saját fia. Lendvay Márton erre tüstént magával hozta a fiut a fővárosba s elhelyezte egy nevelőintézetben, a honnan azonban később bizony kitétték a szürét, olyan rossz lett. Atyja is levette róla a kezét s hazaküldte Debrecenbe anyjához, egy kocsmárosnéhez, a hol aztán az ideálisan szép fiu egyre mélyebbre sülyedt s végül egészen elzülött, míg most a minap meg nem halt tüdőgyulladásban. A nagy színész pedig az elzülött esavargó — apa és fiu — most találkoznak odafönt, a hol mindnyájan találkozni fogunk.“

Szegény Orvos Gyurka, ha odafenn tudná hány izben halatták már meg, mióta egyszer igazán meghalt — rágalmazásért beperelné a lapokat. Hasonlóképen járna el azzal a lappal is, amelyik a fenti hirt közölte. Az igazság az, hogy Orvos Gyurka tényleg meghalt — de nem a minap, mint fővárosi lap írja, hanem 1896. június 17-én tehát 4 évvel ezelőtt halt meg a debreceni kórházban.

Öngyilkossági kísérlet.

Egy fiatal, alig 16 éves cselédleány akarta tegnap délután magától eldobni az életet, mert nem tudta felejtetni hűtlenné vált szeretőjét. B o r b é l y Erzsinek hívják a halmivágyó szerelmest s S i m o n Györgyné Széchenyi-utca 3 ik szám alatti lakásán szolgált. Tegnap egész nap buskomor volt, estefelé zsinegett vett elő s felment a ház padlására. A házbelieknek gyanusnak tűnt fel a leány viselkedése,

rosszat sejtve utána mentek s ott találtak a leányt az egyik gerendán függve. Hamarosan megszabadították kritikus helyzetéből s jelentést tettek a dolgról a rendőrségnek. A rendőrség illetékességi helyére — Kabára, toloncoltatta az öngyilkosjelöltet.

A kis cáfolgató.

A kis cáfolgatót, az U. D. F. U.-ot nagyon bánthatta az, hogy lemaradt, illetőleg leközöltünk előle egy gyilkossági hirt. Hogy mégis kárpótolja olvasóit, ma — hírnök közlése után 4 nappal — lecáfolni akar, irván, hogy a jelzett gyilkossághól szó sem igaz. Nos hát t. kis cáfolgató, a jelzett hír igenis igaz, erről meggyőződést szerozhet a csendőrszárnyparancsnokságnál. Annyi volt csupán a hiba, hogy Vámos Berény helyett Vámos-Pérest szedett a szedő. De a gyilkosság híre mégis csak igaz s az is igaz, hogy a kis cáfolgató nem csinálhatott szenzációt, mert leközöltük előle.

A Petőfi-dalkör holnapi estélye.

A március 15-dikén végbemenő hazafias ünnepségek méltó befejezésül fog szolgálni a „Petőfi-dalkör“ által rendezendő dal-felolvasás- szavallat- és társasvacsorával egybekötött táncestély, melynek műsorában a Dr. Varga Lajos szavallata és a Kovács Kálmán felolvasása Petőfiné Szendrey Juliáról fognak nagyobb vonz erővel bírní. Petőfi arcképén kívül, a dalkör egyik fiatal művész tagja által rajzolt és Szendrey Juliát ábrázoló kép is ki lesz függesztve, mely a felolvasásnak még nagyobb érdekességet fog kölesönözni. A Magyar fiuk zenéje mellett tartandó ezen minden tekintetben sikerültnek ígérkező ünnepélyre már sok előjegyzés történt; társasvacsora jegy idáig elkelt 124; jegyek kaphatók Csáthy Ferencz, Gyürky Sándor és Mendelovics Lajos urak üzletében.

Az új piac ügye.

Tudvalevőleg a város új bérház végénél, a Simonffy utca elejére új piacot tervez a város, amelyhez azonban meg kell szereznie a Sesztina Lajos tulajdonát képező telek egy részét. A telek megszerzés ügyében több ízben folytak már tárgyalások, sőt az ügy a miniszteriumot is megjárta s onnan azzal az utasítással került vissza, hogy a város a telektulajdonossal igyekezzék békességes megegyezésre jutni. A tanács által kiküldött bizottság nevében most Vecsey Imre tb. főjegyző bejelentette a tanácsnak, hogy az újabb tárgyalások sem vezettek eredményre.

Elhunyt matróna.

Egy köztiszteletben, közszeretethen álló derék urinő elhunytáról értesülünk. özv. Rottler Józsefné szül. Koos Mária asszony Rottler Béla táblai bíró édesanyja hunyt el életének 68-ik évében hosszas szenvedés után. A megboldogultat holnap, pénteken d. e. fél 10 órakor helyezik örök nyugalóra a róm. kath. egyház szertartása szerint a Szt.-Anna-utcai temetőben. Gyermekai és nagy kiterjedésű rokonsága gyászolja az elhunyt urinőt.

Az ipartestület közgyűlése.

Az ipartestület évi közgyűlését vasárnap e hó 17-én délelőtt 9 órakor tartja még az ipartestület disztermében (Simonffy éteza I sz. II emelet). A testület felhívja a

helybeli iparosokat, hogy ezen közgyűlésen az ügyek fontosságára tekintettel minél számosabban és pontos időben megjelenni sziveskedjenek.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.

Értesítettek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni és pedig: Péntek valamint köznapokon este 7/8 órakor, szombat d. e. 9 órakor, d. u. 4 órakor és köznapokon reggel 7/8 órakor.

Labdarugó csapat alakulása.

A Debreczeni Tornaegylet tagjai között már régebben megindult a mozgalom ily csapat szervezése s a labdarugás rendszeres művelése érdekében. A felnőtteknek leginkább megfelelő ezen nemes játék meg is érdemelné, hogy Debreczenben állandó művelői legyenek. A játék folytonos terjedésével megszűnik most már az az aggodalom, hogy nem lesz elég vállalkozó. Csak meg kell kezdeni, és mihelyt a csapat valamennyire előhaladt, okvetetlen több és több játszót fog vonzani.

A jelekből ítélve, lesz is elég tagja az alakuló csapatnak. Hogy mennél többen résztvehessenek, nemcsak tornaegyleti tagok hanem olyanok is beléphetnek e csapatba, kik az egyletnek nem tagjai. Az első összejövetel és próba szombaton délután 3 órakor lesz a nagyerdei volt koresolyapályán. A belépni óhajtokat minél nagyobb számban való megjelenésre meghívja Horvay Róbert a debreczeni Tornaegylet titkára.

Halálozás.

Id. Tóth Ferencz ma, csütörtökön éjjel 2 órakor életének 77-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése szombaton, e hó 16-án lesz a Baross-utca 18-ik számú háztól. Az elhunytat nagyszámú családja és kiterjedt rokonsága gyászolja.

Általánosan elismerik

úgy nálunk, mint külföldön, hogy a Mauthner-féle gazdasági és kerti magvak, gyakran háromszor akkora termést adnak, mint sok másféle magvak. — Különösen impregnált csillagjegyű répamagvak ritkítják párjukat és össze nem tévesztendők más utánzott hasonló védjegyű, de nem impregnált répamagvakkal. A Mauthner-féle magok tehát felülmulthatatlanok és gazdáink csak helyesen cselekszenek, ha magszükségletüket mindig Mauthner-féle magokkal fedezik.

Március idusa.

Március 13.

Szelid tekintetével cirogat már bennünket a tavasz. A fákon kis bimbók feslenek, a mezőn kéklő ibolyák dugják ki kiváncsian fejecskéjüket, a rét zöldel, virul, rügyfakadó március havával beköszöntött a tavasz.

Ezernyi pompáját tárja elének a természet. A télutó szellői enyelegve hajtja a rügyezni kezdő fákat, virágfakadás ideje van, új életre ébred minden. Emlékezzünk! Márciusnak idusa volt akkora is. Az eltűnt század épp derekán volt akkor, a most le-

hanyagolt nap, akkor épp zenitjén volt az égboltnak. Emberek éltek akkor is, mint most, a világ ugyanaz, mint a mai, mégis más volt minden, más párákkal telítve a lég, mások az emberek. Akkor héroszok voltak, kiknek nyomába mi törpe utódok alig léphetünk.

Még csak néhány nap választ el bennünket a nagy ünneptől, melyet az ifjuság az idén is oly lelkesen ünnepel meg, mint minden évben.

A főiskolai ifjuság már össze is állította a programot. A hazafias ünnepély sorrendje a következő lesz:

A) Délután 2/4 órakor a Petőfi szobornál: 1. „Őseink emléke“ Hubertől, előadja: a Petőfi Dalkör. 2. Ünnepi beszéd, tartja: Rác Lajos joghallgató. 3. „Nemzeti dal“, szavalja: Nagy Sándor, főgymn. tanuló. 4. Megkoszorúzás. 5. „Talpra magyar“ Huhertől, előadja: a Petőfi Dalkör.

B) 3 órakor a főisk. udvarán:

1. „Csata dal“ — (Trombita harsog dob pereg stb. —) előadja: főiskolai énekkar. 2. „Március 15“ Jakab Ödöntől; szavalja: Madai Gyula főgymn. tanuló. 3. „Honvédszászló“ Kernertől; előadja: a Városi Dalárda. 4. Ünnepi beszéd; tartja: Szűcs László hittanhallgató. 5. „Győzelmi dal“ Hubertől; előadja: a Munkás Dalegylet. A kollégium udvaráról az „Egyetértés“ zenekarának játéka mellett a váróháza elé vonul az ünneplő közönség.

C) A város háza előtt:

1. „Honfidal“ Zimaytól; előadja: az Egyetértés Dalkör, saját zenekarának kísérete mellett. 2. „Nemzeti dal“; szavalja: Pirkler Ernő joghallgató. 3. Ünnepi beszéd tartja: Nánássy Lajos hittanhallgató. 4. „Szózat“; előadják: az összes énekkarok. A Petőfi szobornál tartandó ünnepélyre csak jeggyel lehet bejutni. Díjmentes jegyek az Irodalmi Társulat elnökségénél kapható.

A debr. ró m. k. g y m n a s i u m által 1901. márc. 15-én az 1848 márc. 15-iki események emlékére rendezett ünnepély programja:

Fél 9 órakor ünnepélyes mise a Kegyes-tanítórendiek templomában. 1. Erkel. Hymnusz; Énekl az ifjuság énekkara. 2. Emlékezés 1848. márc. 15-re. Tartja: Starck Ander tanár. 3. Ábrányi Emil: Márc. 15. Szavalja: Miskolci Sándor V. o. t. 4. 1848. márc. 15. Irta és felolvassa: Unger József VI. o. t. 5. Petőfi S. A hazáról. Szavalja: Isoó Jenő III. o. t. 6. Hubay. Nemzeti dal. Énekl az ifjuság énekkara. 7. Tóth Kálmán. Kik voltak a honvédek? Szavalja: Hajnal Ernő III. o. t. 8. Egressy. Szózat. Énekl az ifjuság énekkara.

A debr. ip. ifjuság önképző-egyesülete, f. év március hó 15-én 8/4 órakor „Iparos Othon“ disztermében. Petőfi ünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. „Talpra magyar“ az 1848 márc. 15-én énekelt dallam szerint, előadja az egyesület dalköre. 2. „A hazáról“ Petőfi Sándortól szavalja Kormos Gyula. 3. „Petőfi szerelmei“ felolvassa dr. Körössy Kálmán. Népdalok Petőfi Sándortól énekl: Györffy Károly, Bucsay István, Sürina Sándor, Katona Kálmán, Hegedüs Lajos, Horváth Antal, Debreceni Lajos, Tóth Imre és Govrik Miklós. 5. „Vig szavallat“ előadja Madarász Gyula. 6. Népdalok Petőfi Sándortól. Hegedüs előadja Pásztor Gyula ur. Belépő-díj nincs, szives adományok az egyesület közművelő-

dési ezéjaira köszönettel fogadtatnak. Külön meghívók nem küldetnek, az érdeklődő közönséget ez uton hívja meg a rendezőség.

A „Petőfi dalkör” e hó 15-én, pénteken az „Arany Bika” szálloda dísztermében a „Márczius 15” megünneplésének alapja javára rendezendő társasvácsora és táncal egybekötött dalestélyt rendez. Az estély kezdete pontban 7 órakor. Belépti-díjak: személyenként 2 korona, család-jegy 3 személyre 4 korona. Egy páholy ára 3 korona. A kör alapítói és rendes tagjai, utóbbiak amennyiben 1901. évi tagsági jegyeiket kiváltották, belépti díjat nem fizetnek. Felülfizetések a nemes és hazafias cél tekintetből köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Az estély műsora: 1. „Nyitány.” Magyary Testvérek zenekara által. 2. „Őseink emléke.” Huber Károlytól, előadja a dalkör. 3. „A Magyar Ifjakhoz” Petőfi Sándortól, szavalja dr. Varga Lajos, a kör ügyésze. 4. „Népdalok.” előadja a Dalkör. 5. „Petőfiné Szendrey Julia” írta és felolvassa Kovácsy Kálmán. 6. „Talpra magyar hi a haza!” előadja a dalkör. A műsor befejezése után társasvácsora. Egy teríték ára 2 korona. — A díszteremben felterített asztalok mellett csak azok foglalhatnak helyet, kik vácsora-jegygyel is bírnak. — Kik eszupán belépti-jegygyet vagy páholyokban és a nagyterem mellékesarnokai-ban nyerne elhelyezést. Az ételek és italok kiszolgálásáért Lendlbauer Kálmán vendég-lős felelős. Vácsora után táncz.

A főiskola márc. 15-iki ünnepélye. A debreceni ev. ref. iskola tanári kara és ifjusága 1848. márczius 15-ének ötvenharmadik évfordulója alkalmából 1901. évi márczius 15-én d. e. 10 órakor a főiskola imatermében hazafias emlékünnepélyt rendez a következő műsorról: 1. „Nemzeti ima.” Beliczay Gyulától. Előadja a főiskolai énekkar. 2. Imádkozik Csiky Lajos főiskolai lelkész, theol. akad. tanár. 3. „Hymusz.” Dallama Erkel Ferenczről. Előadja: a főiskolai énekkar. 4. Emlékbeszéd. Tartja: Dr. Ferency Gyula akad. tanár. 5. „Márczius tizenöt.” Írta: Jakab Ödön. Szavalja: Maday Gyula VII. gimn. oszt. tanuló. 6. „Szózat” Dallama Egressytől. Enekli orgona kíséret mellett az egész közönség.

Emlékezés az aradi 13 vértanura.

I.

Sulyos rablánc volt hó kezére verve,
Keblét sebzé meg gyilkos tör hegye:
Fényes ruhája sárral volt keverve,
S nem volt, ki kinján megkönnyitene . . .
De homlokán im a menny glóriája! . . .
Aján mosoly, szemében fény honol.
Érzi, közelg a megváltás órája . . .
A zsarnok memmel kintöb szert kohol.

Szívét akarta épen már kitepni,
Kinját tetőzvé, gyilkát fente még.
Midőn segélyt ki sem mert már remélni,
„Hadur” menydörgi: Zsarnok most elég!!
Szikrazó vasa rabláncát leverte,
Zsarnok verével gyógyita sebet;
Ss a mi már e szent sebből kiperge,
Szörnyü lángokban esap im szerte szét.

Be lehelli azt Árpád hősi népe,
Szívükben az elrejtett tűz kigyul:
S a szabadság megmentett Istennője
Régen bitorlott jogaráho' nyúl . . .
Felül ragyogó fényes trónusára,
A hét vezérnek lelke ott lebeg . . .
Hunyadiak s Rákócycak családja
Csak szót várnak, hogy ök is küzdjenek!

De szól; s fénylő örömkönnny gyül szemébe
— E nép most fegyvert Én értem fogott.
Mig áll e hon s él Árpád hősi népe
Megvédi a szabadságot, jogot! . . .
Nézzétek, im, hogy két mind harci sikra!! . . .
Óreg, ifju, gyermek fegyvert ragad:
Szemökben ragyog az ösmert hősi szikra;
A harci vágytól keblök mint dagad! . . .

Bárdot kovácsol a szántó ekéből;
Szabjává lesz a rendontó kasza . . .
— Békés szerszámnak — ellen tömegéből
Rendre, rendet vág villogó vasa! . . .
A nők letépiék ekét nyak s kebelnek;
A szent ügy oltárára helyezik:
Füldsánczot ásnak, kőbástyát emelnek;
Vérzők sebet gyógyítgatják, kötik . . .

Hogy támadnak a hadverő vezérek! . . .
Maroknyi néppel mint nyerne kezát . . .
Szörnyü halál esapása mind kezének;
Had-Istenként viseli mind magát . . .
Vészes viharhoz hős arcuk hasonló;
Szemük vakító villámot lövel . . .
Honára áldást kér ott a haldokló,
S mosolyal ajkán száll hős lelke el . . .

Óh az a nép, mely ily tettekre képes,
Veszély között hol egy tett s gondolat . . .
Hol szabadság s hazáért halni édes,
E nép örökké nagy lesz és szabad! . . .

II.

Ti voltatok e szent harc hőszézerei! . . .
Jog eltiprókkal kardot mértetek:
Nem hagyátok e szent zászlót letépni,
Melyet Árpád oly drágán szerze meg . . .
Mely egy ezred év viharát kiállta,
Büszkén hirdette örök letjogot:
Tusátokat a félvilág esudálta;
Ilyet mutatni nép még nem tudott.

S volt köztetek, kiknek nem volt sajátja
E zaklatott, ez üldözött haza:
De tette hitt a fogharc szent varázsa,
Ármányt megdöntő igazság szava.
Kik elhagyva hont, siró nőt, családot,
Hazánkért bösz aczelt ragadtanak:
Éltet megvetve küzdtek hős csatát ott . . .
— Fenséges volt, csudás ez áldozat!

És a népet — mely lánczától görnyedezve
Ön hazájában élt mint idegen;
Testben megtörve, szívén sebezve,
Zsarnok igát vonni volt kénytelen —
Megmentétek a testlő bilincstől;
Szabad hazáját üdvözölheté.
A szabadság az ősi drága kincstől
Nyelv s szellem szárnyát újra lengeté . . .

Óh hogy nem volt a nép e támadása
Örök! . . . miként az Istenség maga!!
Nem volna most e néma sir megásva,
Annyi dieső most itt nem porlana . . .
— Tenger árnak ha szikla áll is ellent
Szét nem zuzhatván rája tornyosul:
A bátor hős ha tulnyomó az ellen
Magát kitarván, ellenvérbé ful . . . —

S nem vittatok tovább a szép reményben
Végső tusát, hogy jó kor melybe majd,
Mit közös ellen eltiprott kevélyen
A szabadság virága még kihajt . . .
Sötét üregben, könnyező szemekkel
Vártátok mit a sors önkénye ad.
A gyáva félt, hogy lánczra vert kezekkel
Ledöntitek a börtön zord falát.

Jól tudta, hogy könnyező oroslán
Ha családja s fészektől fosztva lett,
Kinzói közé bösz dühvel rohanván
Iszonyun tart majd vég ítéletet . . .
E gondolat éjj s nappalát zavarvau,
Vád, borzadály, iszony környezé: a
Gyönyör helyett gyáván szerzett hatalmán
Éles körmével szívét tépdél. —

S e gyávaságnak óh mi lön szülöttje!!
Véres bosszu, szörnyü, . . . irtózatos! . . .
Kiket tettük dies sugárban fűröszte,
Kint várta már gyilkos golyó . . . bitó . . .
De példa lön a népnek meghalástok,
Hazát szeretni hön csak most tanult:
Mert ajakáról ima szállt, nem átok,
E szép honért, ha egy dieső kimult . . .

Szent ezél veté s a honnak nagy szerelme
Diesőinket e gyászos sirba itt . . .
Guny lett volna a zsarnok szív kegyelme,
A porba döntvén legszebb álmait.
Hisz' százsor édes b a halottnak álma
A földben mely nevének fényt adott:
Mint elbujdosván idegen világba,
Hont birva itt . . . hazátlan élni ott.

Nyugodjatok vész ásta sirotokban!
— Mely a hon és jog véd oltára lett —
Zálogot bir a nép e szent porokban
Fellelkesit, buzdit ha csüggedett.
Emlék jelét mely itt áll most fölötté
Ledönti bár a zord idők foga;
Az emlékezés faklyája örökre
Fénylön lobog; nem alszik el soha!!

Pihenjétek nagyok, diesők! . . .
Nyugodjon fényes lelketek!
Nem felejté el a magyar
Megbosszulni hős véretek.
Felriad az ha vész közelg;
Bátran fogadja a tusát.
Vagy kivivja a szent jogot
Eltiporván ki bajt hozott:
S ha halni kell, hagyni hazát,
Ugy drágán adja azt s magát!!

Ujváry István.

Legujabb kenyérkereset.

Márczius 14.

Kis, vékony emberke, sovány, kiesi
fején óriási cilinderrel, sétált tegnap délután
a Kossuth-utcán. Peckesen lépdeit botjával
az aszfaltot kopogtatta és teletüdövel szivta
az illatos levegőt.

Szemei gyönyörűséggel pislogtak a
dámák felé és irigykedve tekintettek az
oldalukon lejtő Don-Juanokra.

Egy cukros arcú kis baba (amolyan
18 éves) jobbról balról egy fiatalemberrel
körülveve, jött most vele szemben. Egyene-
sen neki tartottak. Azt várták, hogy kitér-
jen utjokból, a kislefjü nagy cilinderes em-
ber . . . De bizony az nem tért ki. Meg-
állott egy helyben, mereven és kihuzta ma-
gát, ugy, ahogy csak tudta. Ugy nézett ki,
mint egy földbe szurt madárijesztő. Két-
három pillanatig lehetett ebben a helyzetben
akkor valaki megfogta a vállát és egy na-
gyot lödített rajta. A kis ember lebukdá-
csolt a kövezetre . . . Ilyen állapotban aztán
egész önérzete, sértett büszkesége fellázadt
arczába és markába szorult.

Az elsőt vöröstre festette, a másodikat
ökölbe szoritotta. Mint egy anyatigris ugrott
fel és rohant megtámadójára. Csakhamar
el is érte, kabátjába kapaszkodott, hátba
vágta és éktelenül rikácsolta:

— Ezért elégtételt adsz nyomorult!
A hátba vágott (magas, erőteljes fiatal
ember), megfordult.

— Mi tetszik?
— Elégtétel . . . — Lihegte a kis
ember.

— Elégtétel . . . Tessék!
Egy nagy puffadás hallatszott és a kis
ember feje eltűnt.
Az inzultált fiatalember ugyanis ugy

adott elégtételt, hogy hatalmasat ütött a kis ember cilinderek a tetejére, a nagy ütéstől leszaladt annak egész nyakáig, eltüntetve az egész fejet.

— Segítség! megfulok — hallatszott egy méla akkord a cylinder alól.

A cukros baba kacagott a sétáló közönség gyülekezett és mindenki nevetett.

— Segítség . . . segítség hallatszott egyre a cylinder alól.

A hang mindegyre tompább és tompább lett.

Valaki odament hozzá, hogy kiségitse fejét a kalapból, vagyis — megfejelje a fejeten embert. De ez nem ment olyan könnyen. Lefelé ugyanis csak ment a cylinder, de visszafelé az orr (amely legnagyobb volt a kis fejen) nem engedte.

A hang pedig odabenn a kalap alatt egyre kétségbeesettebb lett. Már csak holmi susogó jajgatásféle hallatszott.

Orvosért kell telefonozni — hallatszott a tömegből.

Most már megijedt az az ur, aki mindennek az okozója volt.

Kérek hamar egy éles kést majd levágom a cilindert.

Hozzá is kezdett a munkához, a mi elég soká tartott. Végre mégis engedett a cylinder, szétszakadt és előtűnt a fej, a melynek előbbi vörös színe kékre zöldre változott.

— Egy kis vizet — szepegte.

A közeli boltból vizet hoztak, amitől egészen jobban lett a kis ember, kettőt-hármat trüszkölt aztán erélyesen felkiáltott:

— Fizesse meg a cylinderemet!

— Mennyit fizessek?

— Husz koronát. Ez drága cylinder volt és egész új.

— Tessék a husz korona.

— Köszönöm.

A néptömeg széteszött, a cukros arcú baba még mindig kacagott, a kis ember pedig bement egy mellékutczába X kalapshoz s ott mosolygó arccal nyult zsebébe és húzta ki a husz koronát.

— Tessék a pénz. Kérek másik cilindert és a provizóit.

A provizio hat korona volt, a mit mindjárt visszakapott s egy fél óra múlva már a Főtéren sétált peckesen és kopogtatja botjával az aszfaltot.

Titokzatos gyermekrablás.

— Kilenc hó múlva megtalált gyermek. — máre. 14.

Körülbelül egy év előtt nagy föltűnést keltő gyermekrablásról adtak hírt a lapok. Löffelmann Katalin bieltzi asztalosmester neje mult év május hó 14-én két éves kis fiával Bécsbe utazott. Az utazás közben Löffelmanné megismerkedett egy Märisch-Ostranban felszállott asszonnyal, ki elmondta, hogy azért megy Bécsbe, hogy ott fiát felkeresse, ki 200 forinttal elszökött hazulról.

Bécsbe megérkezve, mindkét nő a kis Gottfrieddel együtt egy omnibusz kocsiába szállott. A Kobingerstegen Löffelmanné hirtelen rosszul lett s gyermekével együtt le akart szállni, hogy egy pohár vizet igyék. Társnője azonban azt mondta, hogy hagyja a gyermeket nála, az omnibus ugyanis bevárja őket.

A semmi rosszat nem sejtő asszony gyanútlanul le is szállt, de mire visszatért, hült helyét találta ugy a kocsinak, mint az asszonynak gyermekével együtt.

Kétségbeesve rohant az asszony Bécsben lakó bátyjához s együttesen a gyermek kutatására indultak. Az esetet a rendőrségnél is bejelentették. Kilenc hó mult el azóta, míg végre a gyermeket tegnap megtalálták.

A kis Gottfriedet, ki most már három éves a gyermekrabló asszony Troppauba vitte s ott egy Brandrilber nevű szegény gyümölcsös kofához adta ellátásra. Mult esütörtökön megjelent a kofa a rendőrségnél s ott előadta, hogy egy ismeretlen nő pár hó előtt egy gyermeket hozott hozzá s havi hét forintot ígért az ellátásért. Az első hó kivételével azonban a pénz nem érkezett mind ez ideig, se az asszony nem jelentkezett.

A személy leírás alapján a rendőrség rájött, hogy a gyermek nem más, mint az elrabolt kis Löffelmann s táviratilag tudatták ezt a szülőkkel. A kis Gottfriedet, a ki torokgyuladást kapott, e közben a közkór kórházba szállították. Atyja rögtön Bécsbe utazott, ahol a kórházban nyomban felkereste a kis gyermeket. Megható jelenet folyt itt le. Az apa anélkül, hogy a gyermeket megmutatták volna neki, széjjel nézett s azután egyenesen kis fia beteg ágyához futott. A kis Gottfried is felismerte az apját s sirva kapaszkodott a nyakába.

A rendőrség erősen kutatja a titokzatos gyermekrablónőt s Löffelmanné leírása alapján köröző levelet adott ki ellene, a melynek azonban nehezen lesz eredménye.

Hogy miért rabolta el a gyermeket az a nő, ha ismét csak tudott rajta ez képezi az érdekes esetnek titkát.

CSARNOK.

A ki nem a szivére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Hideghkuty Gida. (15)

De ezek a szavak már arczába kergettek Hideghkutynek a vért. A szó szoros értelmében már részeg volt, de ezekre kijózanodott, de csak addig, míg az a lány a szeme közé nézett, akkor aztán újra részeg lett kétszeresen részeg!

„Haza megyek.”

„Hát nem szeretsz?”

„Jobban, mint az üdvösségemet.”

„Csókolj meg!”

„Nesze!”

„Megtetszel a kedvemért mindent?”

„Nem tudsz olyant kívánni, a mit meg ne togyek!”

„No?”

„Esküszöm!”

„Esküszöl, nos hát fojtsuk meg a feleségedet, aztán illa berek, nádak erek” . . .

Azt hiszi talán a kedves olvasó, hogy Hideghkuty erre a szóra megsebzett sarvasként futott el ettől a lelketlen teremestől, ettől a heves vérü, szívt len szörnnytől

s szaladt haza a feleségéhez, bocsánatot kért kimaradásáért, s még a gondolatát is igyekezett ellesni annak az ártatlan asszonynak, a kit ily korán megcsalt: nem, először bután nézett maga elé, majd a leány szeme közé tekintett s csak ennyit szólt:

„Majd alszom rá egyet, most pedig takarodj! Holnap ismét találkozunk!”

A leány röhögött, részegség jelei rajta is kezdtek már mutatkozni s olyan volt kipirult arccalal veszett szépségében, mint egy pokolból elszabadult daemon.

„Ugye félsz már, no csak menj, ülj a szoknyájára annak az asszonynak, tedd a fejére kalapodat, te pedig huzd föl az ő papucsait! Fi done! Anyámasszonykatonája! Pá neked, jó mulatást!”

Hideghkuty fizetett és távozott. Beledobta magát egy gummiradlis fiakkerbe s azon törte a fejét, hogy mit hazudjon.

„Ej mit, csak nem tartozom felelősséggel senkinek, én vagyok az ur! Ha pedig az az asszony (!) szólni mer, ám nem tudom melyikünk bánja meg. Igazán élvezetes kaland. Gr tulálok magamnak. Képelem, mint tapogatta a herr von guta azokat a jó urakat, akiket az én árnyékomban még szóra sem méltatott Zephirinám! Azt ugyan nem teszem, hogy eltegyem láb alól ezt az asszonyt, akit feleségemnek mond a törvény, de hogy nem hagyom-e a faképnél arról nem kezeskedem!”

Igy gondolkozott ez a romlott ember, a kit ez a „katonás kirugás”, mint ő nevezte, még jobban megbolondított, mialatt a kocsai a szálloda elé érkezett.

Feleségének szemei ki voltak sirva, a kiállott izgalmak teljességgel elgyöngítették, idegzetét kimerítették, ugy, hogy a további utazásról szó sem lehetett. Egész éjjel nem aludt, pedig már három óra és szemrehányásokat még sem tett férjének; nem kérdezte, hol volt, hanem a nyakába borult s ugy sirt az örömtől.

„Csakhogy ismét az enyém vagy, azt hittem, hogy valmi szerencsétlenség történt.”

„A Monte-Carlóba való utazást akartam előkészíteni, de gondolatban mindig veled voltam. A sok szaladozásban megfájult a fejem, szédülök . . . lefekszem” . . . szólt s csak ugy ruhástól dőlt ágyba.

Ha az a gyöngye asszony meg nem lett volna annyira ijedve, észre vehette volna rajta a részegséget, de most nem tűnt fel neki. Sirt, jajgatott, mikor férje egy szavára sem akart felelni, azt hitte megvan halva s rémületében a szobalálynak csengetett. Hát még mikor önkívületi állapotában beszélni kezdett hihetetlen dolgokat, Otillia nem akart hinni füleinek:

„Szeretlek Signora, életem a tied, azt a másikat elüzöm, tégy vele, amit akarsz.”

— Szent isten, férjem megvan habórodva, boldogságos szüz ne hagyj el!

— Nincs biz ő megháborodva asszonyom, szólt a szobalány, hanem, bocsánatot kérek, alaposan részeg.

(Folyt köv.)

IDEGBETEGEKNEK

nagyon ajánlható a már 15 év óta orvos-tanárok, gyakorló orvosok s a nagy közönség legszélesebb köreiből előnyösen használt gyógymód, mely csak külső mosásból áll, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatása.

Az érdeklődők kérjék **Weissmann Román** már 26-ik kiadásban megjelent **ismertető füzetjét**, kapható **Dr. Rothschnek V. Emil** gyógyszer-tárában Debreczenben díjmentesen.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Csemege szőlő oltványok

100 db. 20 kor.
Kapható Molnár József tanítónál H.-Nádudvaron.

Alig használt vetőgépek fel-tünő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cseplogéprések, szíjjkerekek, vasajtók, vasrások és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytőzsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek óeska vasat és minden fémét.

Műhelyek, tágas

szinnel és kis lakással május 1-ére kiadó. Széchenyi-u. 27 sz. a. Értekezhetni ugyanott az utcai lakónál.

Gyarmathy János

mészáros
Dégenteld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. I. kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-hus napi folyó árnál 4 krral olesóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalede dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútlel Bethlen-u. 29. (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. **Vendég-lősöknek megfelelő árengedmény!**

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszer-tárában, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Árpád-tér 1 szám sarok-ház üzlethelyiségnek és lakásnak máj. 1-től bérbeadó. Értekezhetni Csapó-u. 90.

Billiard asztal fordítható jó karban levő, megvételre kerestetik.

Nyirbátor legszebb helyén fekvő modern

nagy bolthelyiség

tágas pincze és raktárhelyiségekkel, különösen **nagybani fűszerkereskedésnek alkalmas, több évre kiadó.**

Értekezhetni a tulajdonos **Mandel Dezsővel Nyirbátorban.**

Önkéntes árverés.

Alólirott közhírré teszem, hogy Debreczenben a

Kossuth-u. 31 sz. házamat,

mely a debr. 3271 sz. telekjegyző-könyvben A I. 1 rend. és 3515 helyrajzi szám alatt van nevémen bekebelezve és a melynek területe udvar és kerttel 475 négyszögöl és évi jövedelme 2400 kor., f. é. **márczius hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor** általam **Balogh Géza** debreczeni kir. közjegyzőnek Kossuth-u. 9 sz. a. lakásán levő iroda helyiségében megtartandó önkéntes árverésen eladom, ahova árverezni szándékozókát meghívom.

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami Vetőmagvizsgáló állomás által olomzárólt

Lóhere és luczerna magot,

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbízható kipróbált kitünő csiraképeségű

Oberndorfi, vörös Mamuth és olajbogyó alaku

répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-utca 28.

Pályázati hirdetmény.

A debreceni kerületi betegsegélyző pénztárnál **négy orvosi állás** ür sedesbe jöven, azokra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állásokra, melyek mindegyike 1200 kor. évi fizetéssel és ha a pénztár anyagi viszonyai engedni fogják, az igazgatóság által évről-évre hozandó határozat alapján utólagosan kiutalandó 10 kor. koci díjpótlékkal van egybekötve, pályázhat bármely helyben lakó gyakorló orvos.

A megválasztandó orvosoktól megkívántatik, hogy lakásukat lehetőleg a városnak azon kerületében, de mindenesetre annak közelébe tegyék át, mely kerület részökre már a f. é. ápr. 1-től kezdve a pénztári tagok egészségügyi ellátása céljából az igazgatóság által ki fog jelöltetni.

Pályázók kérvényökben kijelenteni tartoznak, hogy a pénztár alapszabályaiban foglalt és az orvosok működésére vonatkozó rendelkezéseket, továbbá a kerületi betegs. pénztár hivatalos helyiségében betekintésül kitélt „egészségügyi szolgálati szabályzat” tartalmát ismerik s hogy magukra nevezve ugy ezen szabályzat rendelkezéseit kötelezőnek ismerik el, valamint hogy a pénztár igazgatósága által ezután kidolgozandó fegyelmi szabályzat határozmányainak megukat alávetik.

Oly pályázati kérvények, melyek ezen kijelentést nem tartalmazzák, figyelembe vétetni nem fognak.

A pályázati kérvények **1901. márczius hó 16-ik napjának déli 12 órájáig** Berger Jenő elnökhöz nyújtandók be.

A megválasztott orvosok kötelesek lesznek **f. é. április hó 1-én** állásukat elfoglalni. Debreczen, 1901. márcz. 5.

A ker. betegs. pénztár igazgatósága nevében
Berger Jenő elnök
Grünvald József titkár.

Bóni gyártelep

és mezőgazdasági részv. társaság

ezelőtt Mandel Eduard és társai

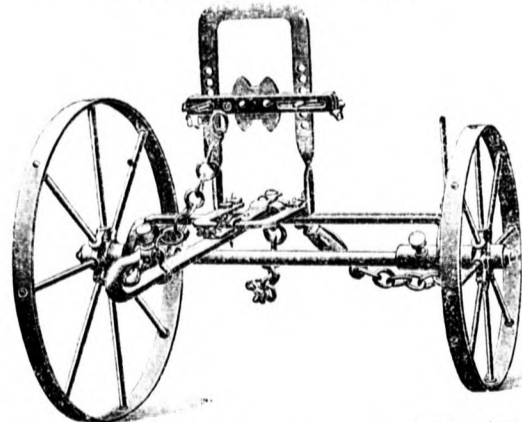
NYIRBÁTORBAN

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott

két-tengelyű „Bóni” eketaligáit.

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti cégnél, Budapesten KANN és HELLER cégéknél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.”

Más rendszerű eketaligák jutányos áron átalakíthatók.



Más rendszerű eketaligák jutányos áron átalakíthatók.

Gróf Zselenski Róbert szlánski uradalma
A szlánski uradalom nyír-vasvári gazdasága részére Önök által szállított 14 db szab. állítható „Bóni” eketaliga rendkívüli egyszerűsége, tartós szerkezete és pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitünően bevált.

Szíveskedjenek encsenesi gazdaságunk részére is további 18 db állítható „Bóni” taligát kiszolgáltatni. Encsenes, 1900. febr. 8.
Kiváló tisztelettel Nagy József urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.
Mintán szab. két-tengelyű „Bóni” eke taligájak egyszerű szerkezetéről és tartósságáról hosszabb használat után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok által a napokban beüldendő 50 db. Back-féle eketaligát a legrovidebb idő alatt szab. „Bóni” eketaligává átalakíttatni.

Nyirbátor, 1900. jan. 24-én.

Tisztelettel Mikolaj Lajos urad. tisztartó.